

आ.व. ०७४/०७५
को
जिल्ला विकास योजना तर्जुमाको लागि

जिल्लास्थित स्थानीय निकायहरू एवं विकास साभेदारहरूले

अवलम्बन गर्नु पर्ने मार्ग निर्देशन
तथा
योजना प्राथमिकीकरणका आधारहरू

जिल्ला विकास समिति, सिन्धुली

जिल्ला विकास समिति सिन्धुलीले स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ को दफा १९५ मा व्यवस्था भएको “प्रत्येक जिल्ला विकास समितिले आफ्नो जिल्लाको विकासका लागि आवधिक र वार्षिक विकास योजना तर्जुमा गर्नु पर्नेछ” भन्ने प्रावधान आत्मसात गर्दै ऐनकै दफा १९७ ले निर्दिष्ट गरेको सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रकृया अवलम्बन गर्दै आइरहेको छ। आ.व. ०७४/०७५ को लागि योजना तर्जुमा गर्दा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ को दफा १९५ को उपदफा ५ मा व्यवस्था भएको वार्षिक योजना तर्जुमा गर्दाका निम्नलिखित कुराहरुलाई प्रमुख रुपमा आधार लिनु पर्ने छ।

- क) राष्ट्रिय योजना आयोग र सम्बन्धित मन्त्रालयबाट प्राप्त निर्देशनहरु।
- ख) राष्ट्रिय लक्ष्य तथा नीतिका आधारमा तय गरिएका जिल्लास्तरीय नीति तथा लक्ष्यहरु।
- ग) आवधिक योजनाले परिलक्षित गरेका समष्टिगत आवश्यकताहरु।
- घ) गाउँ परिषद् र नगर परिषद्बाट प्राप्त योजनाहरु।
- ङ) दैवी प्रकोप/भुकम्प प्रभाव सम्बन्धी कार्यक्रमहरु।

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ मा व्यवस्था भएको योजना तर्जुमाका यी माथिका आधारहरुका अतिरिक्त निम्न लिखित पक्षहरुलाई अवलम्बन गर्दै जिल्ला परिषद्सम्म जिल्ला विकास योजनालाई पुऱ्याउन सहयोग एवं सहजीकरण गर्नु पर्ने छ।

- १) गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाले आफ्नो लागि साधनको अनुमान गर्दा आफ्नो क्षेत्र भित्रका विकास साभेदार संघ सस्थाहरुको साधन र श्रोतको समेत अनुमान गर्नु पर्ने छ।
- २) जिल्ला भित्रका विषयगत कार्यालय, राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु, निजी निकायहरुले आफ्नो बजेट तथा कार्यक्रमलाई स्थानीय निकायको योजना तर्जुमा पद्धतिमा आवद्ध गर्नु पर्नेछ।
- ३) नागरिक सचेतना केन्द्रबाट आवश्यक भनी वडा नागरिक मञ्चबाट पारित भएका योजनाहरुलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी गाउँ विकास योजना तथा जिल्ला विकास योजनामा समावेश गर्नुपर्नेछ।
- ४) योजना तर्जुमा प्रकृया वढी भन्दा वढी सूचना सहितको सहभागितामा आधारित हुनु पर्नेछ। एकीकृत योजना तर्जुमा समितिमा ब्यवस्था भएका सम्पूर्ण सदस्यको अर्थपूर्ण सहभागितामा उनिहरुले पास गरेपछि मात्र सम्बन्धित स्थानीय निकायको परिषद्मा छलफलको लागि पेश गर्नुपर्नेछ।
- ५) जिल्लाका सम्पूर्ण गाउँ विकास समितिहरु तथा नगरपालिकाले योजना तर्जुमा पद्धतिका विभिन्न चरणहरु निर्धारित समयसिमा भित्र र ऐन, नियम तथा विभिन्न कार्यविधिहरुले ब्यवस्था गरेका प्रकृयाहरुको अनिवार्य पालना गर्नुपर्नेछ।

जिल्लाका प्रत्येक स्थानीय निकायहरुले योजना प्राथमिकीकरण गर्दा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ को दफा २०१ वमोजिम तपशिल वमोजिमका कार्यक्रमलाई प्रमुख रुपमा प्राथमिकता दिनु पर्नेछ।

- क) सर्वसाधारण जनतालाई तत्काल प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा रोजगार प्रवर्द्धन हुने र आयमूलक कार्यक्रमहरू ।
- ख) कृषि उत्पादन बृद्धि गर्न सघाउ पुग्ने कार्यक्रमहरू ।
- ग) स्थानीय सीप र क्षमताको परिचालनबाट संचालन हुन सक्ने कार्यक्रमहरू ।
- घ) वातावरण संरक्षणमा सघाउ पुऱ्याउने कार्यक्रमहरू ।
- ङ) पिछडिएको तथा उत्पिडित जाति, जनजाति एवं महिला र बालबालिकाको लागि आयमूलक तथा सीपमूलक कार्यक्रमहरू ।

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ ले ब्यवस्था गरेको योजना प्राथमिकताका माथि प्रस्तुत भएका आधारहरूका अतिरिक्त जिल्लाका स्थानीय निकायहरूले आफ्नो क्षेत्र भित्रका साधन र श्रोतको बढी भन्दा बढी संयोजन गरी उपलब्ध क्षमता, परिवेश र भौगोलिक विकटतालाई आत्मसात गरेर अन्य तपशिल बमोजिमका क्षेत्रगत प्राथमिकताका आधारमा योजना तर्जुमा गर्नुपर्नेछ ।

१) भुकम्पबाट क्षतीको पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण सम्बन्धी :

२) कृषि विकास तथा आय आर्जन सम्बन्धी :

- ग्रामिण कृषि प्रसारसम्बन्धि सेवा उपलब्ध हुने खालका परियोजनाहरू ।
- कृषि उपजको लागि बजार ब्यवस्थापन सँग जोडिएका परियोजनाहरू ।
- जनताको आयआर्जनमा सहयोगी कार्यक्रमहरू ।
- कृषि सामाग्रीको दिगो आपूर्तिलाई सहज पार्ने कार्यक्रमहरू ।

३) ग्रामीण खानेपानी तथा वस्ति विकास सम्बन्धी :

- खानेपानी तथा पूर्ण सरसफाई प्रवर्धन गर्न सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रमहरू ।
- खुल्ला दिसा मुक्त गाविस, नपा बनाउन सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रमहरू ।
- स्थानीयस्तरका पानीका मुहानहरूको संरक्षण तथा Recharge Mechanism प्रवर्धन हुने कार्यक्रमहरू ।

४) जलविद्युत सम्बन्धी :

- साना जलविद्युत, सौर्य उर्जा तथा अन्य उर्जा विकास, प्रयोग तथा मर्मत सम्भारसम्बन्धि परियोजनाहरू ।

५) निर्माण तथा यातायात सम्बन्धी :

- आफ्नो क्षेत्र भित्रका गोरेटो, घोडेटो लगायत अन्य सडकहरूको मर्मत सम्भार सम्बन्धि कार्यक्रमहरू ।

६) शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी :

- आफ्नो क्षेत्रभित्र मातृभाषामा प्राथमिकस्तरको पठनपाठन संचालन गर्न सहयोगी कार्यक्रमहरू ।
- आफ्नो क्षेत्रभित्रको विद्यालयहरूको रेखदेख, सञ्चालन र ब्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रमहरू ।
- खेदकुदहरू संचालन गर्ने कार्यक्रमहरू ।

- पुस्तकालयको सञ्चालन र व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- प्रौढ शिक्षा र अनौपचारिक शिक्षा संचालन एवं व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- आर्थिक रूपले पिछडिएका हरुको बालबालिकाको लागि शिक्षाम पहुँच पुऱ्याउन सहयोगी कार्यक्रमहरु ।

७) सिंचाई र भूक्षय तथा नदी नियन्त्रण सम्बन्धी :

- आफ्नो क्षेत्रभित्र सिंचाई, कुलो तथा नदी नियन्त्रणमा दिगो सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रमहरु ।

८) भौतिक विकास सम्बन्धी :

- गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका भित्रको भू उपयोगसम्बन्धि योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने परियोजनाहरु ।
- सामुदायिक भवन तथा सार्वजनिक विश्रामगृह निर्माणसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- बसोवास क्षेत्रहरुमा आवश्यक ढलको व्यवस्थापन गर्नेसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

९) स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी :

- गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका भित्रको स्वास्थ्य संस्थाहरुको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनसम्बन्धि ।
- स्वास्थ्य, तथा मातृ शिशु कल्याणसम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम संचालनसम्बन्धि परियोजनाहरु ।
- स्थानीय स्तरमा जडिवुटी विकास तथा उत्पादनसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

१०) वन तथा वातावरण सम्बन्धी :

- वृक्षारोपण सम्बन्धि परियोजनाहरु ।
- वन, वनस्पति र जैविक विविधता संरक्षणसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

११) भाषा र संस्कृति तथा पर्यटन विकास सम्बन्धी :

- विभिन्न भाषा, धर्म तथा संस्कृतिको संरक्षण तथा विकास सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- स्थानीयस्तरमा भएका विभिन्न धार्मिक मठ मन्दिर, पाटीपौवा तथा धर्मशालाहरुको संरक्षण तथा सम्बर्धनसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- स्थानीयस्तरमा उपलब्ध पर्यटकीय क्षेत्रहरुको संरक्षण, सम्बर्द्धन, विकास र प्रचारप्रसार सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

१२) बैदेशिक रोजगार सम्बन्धी :

- सुरक्षित बैदेशिक रोजगारका लागि शिप विकास, सचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरु ।
- विप्रेषणको सही उपयोग बढावा गर्ने सचेतना कार्यक्रमहरु ।

१३) सामुदायिक मेलमिलाप सम्बन्धी :

- स्थानीयस्तरमा विवाद समाधान गर्ने क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु ।
- विवाद समाधानका अनौपचारिक संयन्त्रहरुको स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

- लक्षित वर्गको कार्यक्रमहरु तय गर्दा सामान्यतया रिफ्लेक्ट कक्षाहरु मार्फत उत्पत्ति भएका समस्या तथा मुद्दाहरुलाई सम्बोधन गर्ने योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।
- स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६८ ले व्यवस्था गरे अनुरूप लक्षित वर्गको कार्यक्रम तथा बजेट विनियोजन गर्दा लाभग्राहीहरुको आवश्यक संख्या पुग्नु पर्नेछ ।
- लक्षित वर्गको योजना तथा बजेट विनियोजन गर्दा स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६८ को अनुसुचि ९ बमोजिमको योजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु समेत अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।
- लक्षित वर्गको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने कार्यक्रम तथा योजनाहरुमा बजेट विनियोजन हुनुपर्नेछ । अप्रत्यक्ष खालका योजना तथा कार्यक्रमहरु भए नभएको एकिकृत योजना तर्जुमा समितिमा छलफल भई पुनः प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने योजना छनौट हुने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
- अतिगरिव विपन्न परिवारहरुको वाहुल्यता भएको लाभग्राहीहरुको क्लस्टरमा नगद सहभागितालाई अनिवार्य नगरी श्रम सहभागिताको व्यवस्था गर्ने ।
- लक्षित वर्गको कार्यक्रम लागत लाभको आधारमा खासगरी तरकारी खेती, साना सिचाई, प्रविधि सुधार, द्रुत आय आर्जन गर्ने तथा स्वास्थ्य बानी वसाल्ने खालका आयोजनाहरु छनौट गर्नुपर्नेछ ।

जिल्ला विकास समिति सिन्धुली
आ.व. ०७४/०७५ को बजेट सिलिङ्ग

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	चालु	पुजि	जम्मा
१	जिल्ला विकास समिति अनुदान	४३८०३९७	०	४३८०३९७
२	गाउँ विकास समिति अनुदान	१७०३२३५१	०	१७०३२३५१
३	नगरपालिका अनुदान	१४३३५२९८	०	१४३३५२९८
४	ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम	१८९६५६	५२७९७१	७१७६२७
५	ग्रामीण पुनःनिर्माण तथा पुनःस्थापना आयोजना	३८४६८	१२३७५५९	१२७६०२७
६	स्थानीय यातायात पूर्वाधार क्षेत्रगत कार्यक्रम	१८९२१	२४८७६४८	२५०६५६९
७	भोलुङ्गे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम	१३४२५१७	२६५८१११	४०००६२८
८	ग्रामीण पहुँच कार्यक्रम	२३५२०	९९६४१६	१०१९९३६
९	स्थानीयस्तरका सडकपुल तथा सामुदायिक पहुँच सुधार परियोजना	२०१८	३६०९६९३	३६११७११
१०	साना सिचाई नदि नियन्त्रण तथा अन्य पूर्वाधार	२१८२	९६००९६	९६२२७८
११	साना सिचाई कार्यक्रम	१९४३७	९०१२९७	९२०७३४
१२	स्थानीय सडक सुधार कार्यक्रम	१००९३	९०१७२०	९११८१३
१३	गरिवसँग विश्वेश्वर कार्यक्रम	१७५४६१	०	१७५४६१
१४	निर्वाचन क्षेत्र विकास कार्यक्रम	८३५००००	०	८३५००००
१५	आर्थिक केन्द्र तथा दुई जिल्ला जोड्ने सडक	०	१९१८३४४	१९१८३४४
	कूल जम्मा	४५९२०३१९	१६१९८८५५	६२११९१७४